

การปรับตัวของการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยในยุคปัญญาประดิษฐ์ (AI) : โอกาสและความท้าทาย*

ADAPTING ACCOUNTING EDUCATION IN THAILAND IN THE ERA OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI): OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

ชลลดา ชะโลมกลาง¹, อัชญา ไพคำนาม², พัชรินทร์ สารมาท³ และ พัทยาเดช เดชศิริ⁴

Chollada Chalomklang¹, Atchaya Paikamnam², Patcharin Saramath³ And Patyot Dechsiri⁴

¹⁻⁴ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

¹⁻⁴Maejo University, Thailand

¹Corresponding Author's E-mail: chollada_c@hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายสาขา รวมถึงการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทย โดย AI ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร โดย AI สามารถสร้างสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักศึกษาแต่ละคน และช่วยให้กระบวนการประเมินผลมีความแม่นยำและสอดคล้องกับ ศักยภาพของผู้เรียน AI ยังสามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียน จากทุกกลุ่ม โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่ขาดแคลนแหล่งทรัพยากรหรือเทคโนโลยีที่จำเป็นในการปรับตัวของการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยในยุค AI จำเป็นต้องพัฒนากรอบจริยธรรมที่ ชัดเจนเพื่อกำหนดวิธีการใช้งาน AI อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้าง เนื้อหาการเรียนการสอน และการตรวจสอบความถูกต้องของงาน ในส่วนของหลักสูตร การศึกษาด้านบัญชีควรเพิ่มวิชาเกี่ยวกับ AI และการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การใช้ Data Analytics และ Machine Learning เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมบัญชี นอกจากนี้ การฝึกอบรมอาจารย์เพื่อให้มีทักษะในการใช้ AI ในการสอนและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพยังเป็นสิ่งสำคัญ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า AI มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาด้านบัญชีให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล และช่วยเพิ่มการ เข้าถึงการศึกษาสำหรับนักศึกษาทุกกลุ่ม สิ่งสำคัญคือการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี การฝึกอบรม บุคลากร และการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัยและรองรับการใช้ AI

คำสำคัญ : ปัญญาประดิษฐ์, การศึกษาด้านบัญชี, การพัฒนาหลักสูตร

* Received 23 March 2025; Revised 30 March 2025; Accepted 30 March 2025

Abstract

The rapid development of Artificial Intelligence (AI) technology has brought significant changes to various fields, including accounting education in Thailand. AI enhances teaching, assessment, and curriculum development by providing personalized learning experiences tailored to individual students' needs and abilities. It also enables more accurate and systematic assessments of student performance while improving access to education for all students, especially those in remote areas lacking necessary resources and technologies. In adapting accounting education in Thailand for the AI era, it is essential to develop clear ethical frameworks to guide the appropriate use of AI in data analysis, content creation, and assessment. Accounting curricula should integrate courses related to AI and data analytics, such as Data Analytics and Machine Learning, to meet the evolving needs of the accounting industry. Moreover, faculty training in AI usage for teaching and assessment is crucial to ensuring effective integration. The findings suggest that AI has the potential to enhance accounting education curricula to better meet the demands of the digital labor market and increase accessibility for all students. A key strategy for success is fostering collaboration between government, private sector, and educational institutions to develop technological infrastructure, train faculty, and update curricula to align with AI advancements.

Keywords : Artificial Intelligence, Accounting Education, Curriculum Development

บทนำ

ในปัจจุบัน เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Generative AI เช่น ChatGPT ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาทั่วโลก รวมถึงการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทย ด้วยความสามารถในการสร้างข้อมูล วิเคราะห์ และสนับสนุนการเรียนรู้ AI ได้สร้างโอกาสใหม่ ๆ ในกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร (Tandiono, 2023) อย่างไรก็ตาม การนำ AI เข้ามาใช้ในการศึกษาก็ได้สร้างความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ความโปร่งใส และการใช้งานที่เหมาะสม ในขณะเดียวกัน การศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยยังคงมุ่งเน้นไปที่เนื้อหาทางเทคนิค เช่น มาตรฐานการบัญชีและการจัดทำรายงาน ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของ

วิชาชีพในด้านความถูกต้องแม่นยำ แต่กลับขาดการพัฒนาทักษะเชิงวิพากษ์ การคิดสร้างสรรค์ และมุมมองเชิงสังคม (Almaqtari, 2024) การเข้ามาของ AI จึงเป็นปัจจัยกระตุ้นที่ผลักดันให้ระบบการศึกษาต้องปรับตัวเพื่อสร้างนักบัญชีที่มีความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านเทคนิคและความเข้าใจในมิติทางสังคม

การใช้ AI ในการศึกษาด้านบัญชีได้รับการสนับสนุนจากหลายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ เช่น แนวคิดของ Bloom's Taxonomy ที่เน้นการพัฒนาทักษะทางปัญญาระดับสูง เช่น การคิดวิพากษ์ การวิเคราะห์ และการสร้างสรรค์ (Anderson & Krathwohl, 2001) ซึ่งถือเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับนักบัญชีในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ AI ยังช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนในมิติต่าง ๆ เช่น การพัฒนาหลักสูตรที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้ที่ต้องการความแม่นยำในการประมวลผลข้อมูลทางการเงินและการรายงานทางการเงินที่มีความโปร่งใส (Tandiono, 2023) การใช้ AI จึงไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูล แต่ยังสนับสนุนการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการใช้จริยธรรมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในวิชาชีพบัญชี (Almaqtari, 2024)

บทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมและทบทวนทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ AI ในการศึกษา เพื่อให้ข้อมูลที่ครอบคลุมถึงแนวทางที่สามารถนำ AI มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการบัญชีที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล การศึกษานี้ใช้เป็นแนวทางในการปรับตัวของการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในวงการบัญชี และยังช่วยเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้ AI ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระบบการศึกษาด้านบัญชี การพัฒนาหลักสูตรบัญชี อีกทั้งยังสามารถนำเสนอประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ AI ในการพัฒนาทักษะของนักบัญชีในอนาคต โดยเฉพาะการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการตัดสินใจที่มีจริยธรรมและความโปร่งใสในการรายงานทางการเงิน ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญที่ระบบการศึกษาด้านบัญชีในปัจจุบันต้องเผชิญ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีการศึกษาพหุปัญญา (Critical Pedagogy)

Critical Pedagogy หรือ การศึกษาพหุปัญญา เป็นแนวคิดการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตั้งคำถาม วิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยที่ผู้เรียนไม่เพียงแต่เป็นผู้รับความรู้จากอาจารย์หรือแหล่งข้อมูล แต่ยังเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจและการเปลี่ยนแปลงในสังคมผ่านกระบวนการเรียนรู้ (Freire, 1970) การศึกษาพหุปัญญามีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามต่อโครงสร้างสังคมและ

อำนาจที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของพวกเขา แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจาก Paulo Freire ซึ่งเชื่อว่าการศึกษาคือการเป็นเพียงกระบวนการถ่ายทอดความรู้แบบทางเดียว แต่ควรเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนและตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ในกรอบแนวคิดของ Critical Pedagogy การคิดเชิงวิพากษ์ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในการประเมินข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ และตั้งคำถามเพื่อสร้างความเข้าใจใหม่ ซึ่งการบูรณาการเทคโนโลยี AI ในกระบวนการศึกษาจึงสามารถส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการเรียนรู้ในเชิงลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีลักษณะการเรียนรู้ที่ต้องใช้ความแม่นยำและความโปร่งใสในการทำงาน AI สามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการคิดวิพากษ์ผ่านการสร้างกรณีศึกษาหรือแบบทดสอบที่สะท้อนถึงสถานการณ์จริงในวงการบัญชี (Freire, 1970)

การใช้ AI ในการศึกษาในยุคปัจจุบันสามารถบูรณาการเข้ากับการศึกษาพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่เรียนรู้ทฤษฎีหรือข้อปฏิบัติในบัญชี แต่ยังได้ฝึกฝนการคิดเชิงวิพากษ์ การตั้งคำถามเกี่ยวกับกระบวนการทางบัญชี และการพัฒนาความเข้าใจในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมที่ผู้เรียนจะต้องประยุกต์ใช้ความรู้ในวิชาชีพบัญชี ซึ่งทำให้การใช้ AI ในการศึกษาด้านบัญชีในปัจจุบันเป็นการบูรณาการที่เหมาะสมในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้เรียน (Freire, 1970)

1.2 ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model, TAM)

ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model, TAM) ถูกพัฒนาขึ้นโดย Davis (1989) เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่ได้รับความนิยมสูงในการศึกษาพฤติกรรมการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมการศึกษา TAM ซึ่งอธิบายว่าการยอมรับการใช้เทคโนโลยีมีปัจจัยหลักสองประการที่มีอิทธิพลสำคัญ ได้แก่ ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) และประโยชน์ที่รับรู้ (Perceived Usefulness) ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจในการใช้งานเทคโนโลยี โดยการยอมรับเทคโนโลยีในบริบทของการศึกษาไม่ได้เพียงพิจารณาจากคุณสมบัติของเทคโนโลยีเอง แต่ยังขึ้นอยู่กับความรู้สึกของผู้เรียนและผู้สอนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในทางปฏิบัติ

ความง่ายในการใช้งาน หมายถึง ความรู้สึกของผู้ใช้เกี่ยวกับการที่เทคโนโลยีสามารถใช้งานได้โดยง่าย โดยไม่ต้องมีความรู้หรือทักษะเฉพาะด้านที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจใช้เทคโนโลยี หากเทคโนโลยีสามารถใช้งานได้ง่าย ผู้ใช้จะมีแนวโน้มที่จะยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีนั้นอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ที่รับรู้ หมายถึง การที่ผู้ใช้งานมองเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้เทคโนโลยีในบริบทต่าง ๆ เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน หรือการทำงานที่

รวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น ซึ่งการรับรู้ถึงประโยชน์นี้มีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้งาน

ในบริบทของการศึกษาในประเทศไทย การศึกษาจึงชี้ให้เห็นว่า การยอมรับการใช้งาน AI ในการศึกษาไม่เพียงแค่อขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของเทคโนโลยี AI เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการอบรมและการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม โดยการให้ความรู้และทักษะในการใช้งาน AI แก่ผู้สอนและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีให้พร้อมใช้งาน เป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนการสอน (Davis, 1989)

1.3 ทฤษฎีการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นแนวทางการประเมินที่มุ่งเน้นการประเมินความสามารถของผู้เรียนในสถานการณ์ที่สะท้อนถึงการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันหรือในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริง แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริงของผู้เรียน โดยที่การประเมินจะไม่จำกัดเพียงแค่การทดสอบหรือข้อสอบที่มีคำตอบที่ถูกต้องเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการวิเคราะห์ ปัญหา การสร้างผลงาน และการสะท้อนความคิดที่แสดงถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง (Wiggins, 1990)

การประเมินผลตามสภาพจริงนั้นเน้นการทดสอบความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ไปใช้ในบริบทที่มีความซับซ้อนและมีความท้าทายมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การให้ผู้เรียนทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้ทางวิชาการในสถานการณ์จริง การวิเคราะห์กรณีศึกษา หรือการประเมินผลงานที่มีความซับซ้อนและต้องใช้การคิดวิเคราะห์ในการตัดสินใจ (Jonassen, 1999) การประเมินเช่นนี้จึงเป็นการตรวจสอบการประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและปัญหาจริงที่ผู้เรียนจะต้องเผชิญในอนาคต

AI ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการประเมินผลตามสภาพจริง โดยสามารถสร้างกรณีศึกษาและแบบทดสอบที่สะท้อนสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การออกแบบสถานการณ์จำลองที่จำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะในการตัดสินใจ การสร้างแบบทดสอบที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะและความรู้ที่ได้เรียนมาในการแก้ปัญหาจริง ซึ่งสามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ อย่างครอบคลุม (Gulikers, Bastiaens, & Kirschner, 2004)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในมาเลเซียโดย Cheah & Tajudeen (2020) ชี้ให้เห็นว่า AI-based Accounting Software ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการบัญชี เช่น การจัดการใบแจ้งหนี้ และการอนุมัติเอกสาร ในขณะที่ Almaqtari, F. A. (2024) แสดงให้เห็นว่า IT Governance มี

บทบาทสำคัญในการบูรณาการ AI เพื่อปรับปรุงความโปร่งใสและความรับผิดชอบในระบบการบัญชี

งานวิจัยในประเทศไทยโดย พระมหาสุริยะ กิตติสารโ (2567) ได้ชี้ให้เห็นถึงการปรับตัวของครูในยุคที่ AI เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการสอน โดยครูต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี AI เพื่อสร้างสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและการออกแบบการสอนที่ปรับเหมาะ (Adaptive learning) รวมถึงการพัฒนาองค์ประกอบทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ AI เพื่อให้การใช้งานเกิดผลกระทบที่ดีต่อการพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล การศึกษาของจิกรฐาวิรัตน์ (2568) พบว่าบทบาทของ AI ในการสนับสนุนการเรียนรู้ที่ปรับเหมาะ สามารถปรับเนื้อหาการเรียนให้เหมาะสมกับทักษะของผู้เรียนในยุคที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดย AI ช่วยสร้างสื่อการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์สูงและการประเมินผลที่แม่นยำ โดยการใช้ AI ในการศึกษาไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนทุกกลุ่ม. ทั้งนี้ การบูรณาการ AI ในการศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพหากขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่ครอบคลุม การพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะในการใช้ AI และการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการใช้งาน AI รวมถึงการจัดการกับปัญหาด้านจริยธรรมและความเป็นส่วนตัวในการใช้ข้อมูลผู้เรียนอย่างเหมาะสม พระครูปลัดจักรพล สิริธโร (2567) กล่าวถึงการใช้ AI ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและพร้อมรับมือกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และชุมชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และหลักสูตรที่สนับสนุนการใช้ AI ในการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาและการวิจัยด้าน AI จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จาก AI ในพัฒนาการศึกษา รวมถึงสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกกลุ่มอย่างเต็มศักยภาพ

การศึกษาผลกระทบของ AI ต่อการศึกษาทางด้านการบัญชี ของ Tandiono (2023) ที่ศึกษาผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ต่อการศึกษาทางด้านการบัญชี โดยการทบทวนวรรณกรรมจาก 20 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเผยแพร่ในวารสาร การประชุมวิชาการ และบทความในหนังสือ ผลการศึกษาพบว่า นักวิชาการได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของ AI ต่อการศึกษาทางด้านการบัญชีในระยะเวลาอันยาวนาน รวมถึงมีการพูดถึงหัวข้อหลักหลายประการ เช่น การใช้ระบบผู้เชี่ยวชาญ (Expert Systems) การประยุกต์ใช้ AI ในการศึกษา และการเรียกร้องให้มีการปรับปรุงหลักสูตรการบัญชี ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า AI สามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะงานหลายประเภทในวงการบัญชี เช่น การทำบัญชี การตรวจสอบทุจริต การรายงานทางการเงิน และการพยากรณ์รายได้ ซึ่งจะทำให้หลายงานที่มีลักษณะซ้ำซากและใช้ฟังก์ชันพื้นฐานถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีอัตโนมัติ เช่น ระบบหุ่นยนต์ (Robotic Process Automation) นักการบัญชีในอนาคตจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลาย รวมถึงระบบปฏิบัติการ

และทักษะทางภาษาศาสตร์เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับความต้องการในตลาดงานที่กำลังเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอให้มีการปรับปรุงหลักสูตรการบัญชีในระดับการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีล่าสุด รวมถึงการใช้ AI ในการสอนและพัฒนาวิธีการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต (Tandiono, 2023) การศึกษาในอนาคตสามารถมุ่งเน้นการพัฒนาและนำหลักสูตรการบัญชีมาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีล่าสุด เช่น AI เพื่อสำรวจผลกระทบของ AI ต่ออุตสาหกรรมบัญชี รวมถึงการวิเคราะห์ความเสี่ยง ข้อจำกัด และผลกระทบทางจริยธรรมของการใช้ AI ในการบัญชี

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นถึงโอกาสและความท้าทายที่มาพร้อมกับการใช้ AI ในการศึกษาด้านบัญชี ทั้งในแง่ของการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือใหม่ ๆ และการแก้ปัญหาจริยธรรมในบริบทของเทคโนโลยีสมัยใหม่ สรุปได้ว่า AI มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวงการบัญชีและการศึกษาทางบัญชี และการปรับปรุงหลักสูตรการบัญชีให้ทันสมัยเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการทำงานในอนาคตเป็นสิ่งที่สำคัญและเร่งด่วน

ผลกระทบของ AI ต่อการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร

AI ได้เปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตรในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะในระบบการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทย การใช้งาน AI เช่น Generative AI (เช่น ChatGPT) และระบบวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง ได้สร้างทั้งโอกาสและความท้าทายในการยกระดับคุณภาพการศึกษา รวมถึงการจัดการกับข้อจำกัดในระบบเดิม ซึ่งมีทั้งผลกระทบเชิงบวก และผลกระทบเชิงลบ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปผลกระทบของ AI ที่มีผลต่อการศึกษาด้านบัญชีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลกระทบของ AI ต่อการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร

ผลกระทบต่อการสอน	
ผลกระทบเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบ
1. สนับสนุนการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล (Personalized Learning): AI สามารถสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาแต่ละคน เช่น การวิเคราะห์กรณีศึกษาทางบัญชีและการสอนเชิงโต้ตอบ (Interactive Learning) ช่วยให้นักศึกษาสามารถ	1. ลดความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์แบบมนุษย์: การพึ่งพา AI อาจลดโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ 2. การเสี่ยงต่อการพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไป: นักศึกษาอาจขาดทักษะการ

เรียนรู้ได้ตามจังหวะของตนเอง (Biggs & Tang, 2007) 2. การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้การสอน: AI ช่วยลดภาระงานของอาจารย์ เช่น การเตรียมเนื้อหาการสอน การตรวจสอบความถูกต้องของการบ้าน และการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ทำให้อาจารย์มีเวลาสำหรับการพัฒนานักศึกษาในเชิงลึกมากขึ้น (Davis, 1989)	วิเคราะห์เชิงลึกหากพึ่งพา AI ในการแก้ปัญหาทั้งหมด แทนที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง (Freire, 1970)
ผลกระทบต่อการประเมินผล	
ผลกระทบเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบ
1. การประเมินผลที่แม่นยำและมีประสิทธิภาพ: AI สามารถตรวจสอบและให้คะแนนข้อสอบหรือรายงานได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ เช่น การวิเคราะห์งบประมาณหรือการประเมินกรณีศึกษาในสถานการณ์จริง (Authentic Assessment) 2. การสร้างแบบทดสอบที่สะท้อนสถานการณ์จริง ระบบ AI สามารถจำลองสถานการณ์ในวิชาชีพบัญชี เช่น การตรวจสอบบัญชีหรือการวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และแสดงทักษะในบริบทที่สมจริง (Biggs & Tang, 2007)	1. ความเสี่ยงด้านจริยธรรม AI อาจถูกใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น การช่วยทำข้อสอบหรือการลอกเลียนแบบผลงาน การแก้ปัญหานี้จำเป็นต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการควบคุมการใช้งาน AI 2. การตรวจจับข้อผิดพลาดของ AI แม้ว่า AI จะมีความแม่นยำ แต่ยังมีโอกาสเกิดข้อผิดพลาดที่อาจส่งผลกระทบต่อผลต่อการตัดสินใจผลการเรียน (Cheah & Tajudeen, 2020)
ผลกระทบต่อการพัฒนาหลักสูตร	
ผลกระทบเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบ
1. การเพิ่มเนื้อหาใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี: หลักสูตรบัญชีสามารถบูรณาการวิชาใหม่ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) และการใช้ AI ในกระบวนการบัญชี เพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาให้กับตลาดแรงงานยุคดิจิทัล	1. ข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน: การใช้ AI อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและอุปกรณ์ดิจิทัล ซึ่งอาจเป็นปัญหาในพื้นที่ชนบทของประเทศไทย

2. การสร้างความเท่าเทียมในการเรียนรู้: AI ช่วยให้นักศึกษาในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงเนื้อหาและทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเทียบเท่ากับนักศึกษาในเมือง (Tandiono, 2023)	2. การปรับตัวของอาจารย์ และ นักศึกษา: การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับ AI ต้องการการฝึกอบรม และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งอาจเป็นความท้าทายในการดำเนินการ (Cheah & Tajudeen, 2020)
---	--

จากผลกระทบดังกล่าวอธิบายได้ว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร การใช้ AI ในระบบการศึกษาด้านบัญชีมีความก้าวหน้ากว่า เช่น การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่ใช้ AI เพื่อช่วยนักศึกษาเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ในขณะที่ประเทศไทยยังเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรและการสนับสนุนจากภาครัฐ (Tandiono, 2023) อย่างไรก็ตาม โอกาสในการพัฒนายังมีอยู่ หากมีการลงทุนในเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม สำหรับประเทศไทย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การฝึกอบรมอาจารย์ และการกำหนดนโยบายจริยธรรม เป็นสิ่งที่ภาครัฐและสถาบันการศึกษาต้องให้ความสำคัญ เนื่องจาก AI ไม่เพียงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถผลักดันการปฏิรูปการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล หากมีการนำไปใช้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

แนวทางการปรับตัวของการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยในยุค AI

การพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในหลายสาขา รวมถึงการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทย โดยมีความต้องการในการปรับตัวของระบบการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์จาก AI ในการเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะของนักเรียนอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของสังคมไทยที่มีลักษณะเฉพาะตัว แนวทางการปรับตัวของการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยในยุค AI ควรคำนึงถึงทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี การฝึกอบรมบุคลากร และการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน รวมถึงการจัดการกับผลกระทบทางจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งาน AI ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่สำคัญในการรองรับการใช้งาน AI อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสถาบันการศึกษาควรลงทุนในเทคโนโลยีที่สนับสนุนการใช้งาน AI เช่น ระบบคลาวด์สำหรับการจัดเก็บข้อมูล การใช้ซอฟต์แวร์ AI ที่ช่วยในการเรียนรู้และการประเมินผล ซึ่งสามารถทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงทรัพยากรการศึกษาได้จากทุกที่ แม้จะอยู่ในพื้นที่ห่างไกล (Davis, 1989; พระมหาสุริยา กิตติสาร, 2567) นอกจากนี้ การบูรณาการ

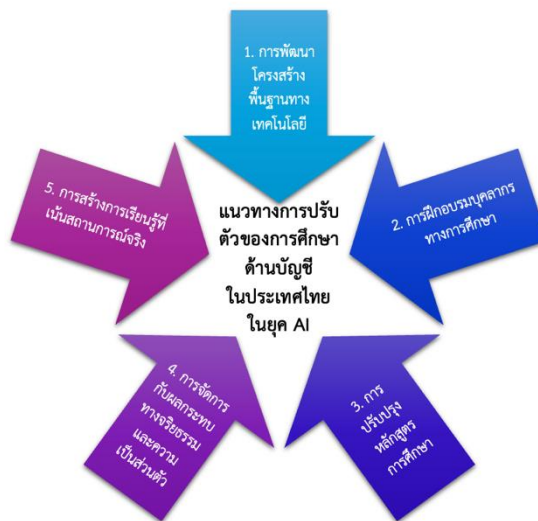
ระบบเทคโนโลยีเหล่านี้ต้องมาพร้อมกับการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่ครอบคลุมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้งาน AI ในการศึกษา

2. การฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษา เป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญในการปรับตัวของการศึกษาด้านบัญชีในยุค AI อาจารย์และครูสอนจะต้องมีทักษะในการใช้ AI เพื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในวิชาชีพบัญชีที่ต้องใช้ความแม่นยำและการวิเคราะห์ข้อมูลสูง (พระมหาสุริยา กิตติสาร, 2567) การอบรมอาจารย์เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ AI เช่น ChatGPT หรือโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีจะช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า ตัวอย่างเช่น การฝึกอบรมในการสร้างกรณีศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์สูง ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ให้กับนักศึกษา

3. การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา การศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยควรมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งาน AI โดยเพิ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้ Machine Learning หรือ Data Analytics ในการประเมินผลทางบัญชี ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาในด้านทักษะที่จำเป็นสำหรับตลาดแรงงานในยุคดิจิทัล (Jonassen, 1999; จิรกร ฐาวิรัตน์, 2568) การบูรณาการเทคโนโลยี AI ในหลักสูตรการบัญชีจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะที่ได้เรียนรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมจริง

4. การจัดการกับผลกระทบทางจริยธรรมและความเป็นส่วนตัว หนึ่งในข้อกังวลหลักที่เกี่ยวข้องกับการใช้ AI ในการศึกษา คือ ความเสี่ยงทางจริยธรรมและการรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูลผู้เรียน (พระครูปลัดจักรพล สิริธโร, 2567) การพัฒนากรอบจริยธรรมและระเบียบการในการใช้งาน AI จะช่วยสร้างความตระหนักในหมู่นักศึกษาและอาจารย์ถึงการใช้งานที่เหมาะสมและมีความรับผิดชอบ เช่น การใช้ AI ในการตรวจจับการคัดลอกงาน หรือการใช้ AI เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่ถูกสร้างขึ้นโดย Generative AI

5. การสร้างการเรียนรู้ที่เน้นสถานการณ์จริง การประยุกต์ใช้ AI ในการสร้างการเรียนรู้ที่เน้นสถานการณ์จริง (Authentic Learning) สามารถช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับการทำงานจริงในวิชาชีพบัญชี เช่น การวิเคราะห์งบการเงินในสถานการณ์วิกฤตเศรษฐกิจ หรือการประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายการเงินต่อองค์กร (Wiggins, 1990) การใช้ AI ในการสร้างกรณีศึกษาหรือสถานการณ์สมมติที่สะท้อนสถานการณ์จริงในวงการบัญชีจะช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการตัดสินใจในสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อน ดังแสดงในรูปภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการปรับตัวของการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยในยุค AI

สรุป

การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) นับเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนในหลาย ๆ สาขารวมถึงการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทย ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การใช้ AI ในการศึกษาด้านบัญชีไม่เพียงแต่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและการประเมินผลเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการทำงานของนักบัญชีในอนาคต อย่างไรก็ตาม การนำ AI มาใช้ในระบบการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ซึ่งจะต้องมีการปรับตัวในหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีนี้ได้อย่างเต็มที่จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า AI ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ ทั้งในด้านการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร โดย AI ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดความซับซ้อนในกระบวนการเรียนการสอน เช่น การสร้างเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล การตรวจสอบงานอัตโนมัติ และการสร้างสถานการณ์จำลองที่สะท้อนสถานการณ์จริงในวิชาชีพบัญชี แนวทางดังกล่าวสามารถช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาจริงในวงการบัญชี ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ในตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การ

ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในพื้นที่ชนบท และการขาดความรู้ความเข้าใจของอาจารย์ในการใช้ AI อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เช่น การจัดหาอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในทุกพื้นที่ การฝึกอบรมอาจารย์ในการใช้เครื่องมือ AI และการสร้างกรอบจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว จะช่วยให้การบูรณาการ AI ในการศึกษาด้านบัญชีสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ในมุมมองของผู้เขียน การใช้ AI ในการศึกษาด้านบัญชีในประเทศไทยเป็นโอกาสที่ดีในการเสริมสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่อาจขาดแคลนแหล่งทรัพยากรทางการศึกษา การนำ AI มาใช้สามารถช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนการสอนได้จากทุกที่ นอกจากนี้ การปรับปรุงหลักสูตรให้รองรับการใช้งาน AI และการฝึกอบรมอาจารย์ให้มีทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ จะช่วยเพิ่มศักยภาพของการศึกษาด้านบัญชีให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในทางกลับกัน ความท้าทายที่สำคัญคือการพัฒนากฎกรอบจริยธรรมที่ชัดเจนสำหรับการใช้งาน AI ในการศึกษา การสร้างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ AI ในการสร้างเนื้อหาที่ไม่ได้รับการตรวจสอบ หรือการใช้ AI ในการคัดลอกเนื้อหาจากแหล่งที่มาโดยไม่ได้รับอนุญาต จะช่วยลดความเสี่ยงด้านจริยธรรมและความซื่อสัตย์ทางวิชาการ การพัฒนากฎกรอบจริยธรรมที่เหมาะสมจะช่วยสร้างความไว้วางใจในระบบการศึกษาและลดความเสี่ยงจากการใช้ AI ในทางที่ไม่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- จิกร ฐาวีรัตน์ (2568). AI กับการศึกษา : ตัวช่วยสุดอัจฉริยะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. วารสารสังคมศึกษาปริทรรศน์, 1(2), 98-108.
- พระครูปลัดจักรพล สิริโร. (2567). การใช้เทคโนโลยี AI ในการเรียนการสอนแบบปรับเหมาะ (Adaptive Learning). วารสารวิชาการจินตาสีห์ (online), 2(3).
- พระมหาสุริยา กิตติสาโร. (2567). สมรรถนะการสอนของครูในยุคปัญญาประดิษฐ์ AI: การพัฒนาทักษะการเรียน การสอนเพื่ออนาคต. Wisdom Journal of Humanities and Social Sciences, 1(6) (December), 52-61.
- Almaqtari, F. A. (2024). AI governance and its implications for the accounting profession. International Journal of Accounting Research, 15(2), 78–92.
- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Longman.
- Biggs, J., & Tang, C. (2007). Teaching for quality learning at university. Maidenhead: Open University Press.

- Cheah, W. L., & Tajudeen, F. P. (2020). Adoption of AI in accounting: Trends, challenges, and the way forward. *Journal of Accounting and Finance Research*, 10(3), 45–58.
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed*. New York: Continuum.
- Gulikers, J. T. M., Bastiaens, T. J., & Kirschner, P. A. (2004). A five-dimensional framework for authentic assessment. *Educational Technology Research and Development*, 52(3), 67-86.
- Jonassen, D. H. (1999). Designing constructivist learning environments. *Instructional Design Theories and Models: A New Paradigm of Instructional Theory*, 2, 215-239.
- Tandiono, R. (2023). The impact of artificial intelligence on accounting education: A review of literature. *E3S Web of Conferences*, 426, 02016.
- Wiggins, G. (1990). The case for authentic assessment. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 2(2).